

9) אבן העזר (שם) – וכן מוכח מדקי"ל שם טו' א בפועלים דמברכין רק שתי ברכות, וכתבו התוספות שם ד"ה וחזקתם, דבשב ואל תעשה יש כח לחכמים לעקור דברי תורה כו', ואי מעכבות זו את זו, לא מהני כלום בברכתן שתי הברכות, אלא ודאי דאינן מעכבות זו את זו.

10) חזון איש (או"ח כח' ח') – צ"ע אם סידורן מעכב בדיעבד, למאן דסבר ברכות מעכבות זו את זו, ואפילו אם אינם מעכבות זו את זו מדאורייתא, מ"מ מדרבנן מעכב ויש להסתפק אם סידורן מעכב.

11) ערוך השלחן (או"ח קפח' ט') – אם הקדים ברכה מאוחרת...יש להסתפק אם יצא אם לא יצא, ונ"ל דיצא וכו'.

12) באר היטב (או"ח קצד' ב') – סדר שלש ברכות אלו מעכבות, ואם אמרם למפרע לא יצא, דבר שמואל סימן קמז.

13) הגהות רע"א (או"ח קפו' ב') – מסתפקנא באכל ביום האחרון של שנת יב' לעת ערב קודם לילה, ובתחלת הלילה שנעשה גדול עדיין לא נתעכל המזון, אם מהוויב מדאורייתא לברך על השביעה שבמעיו, או כיון דבשעת אכילה היה קמן אינו חייב מדאורייתא לברך...וצ"ע לדינא.

14) שו"ת חתם סופר (או"ח מט') – והשתא א"נ נימא בכל המצות דכתיב בהו אכילה אפשר לומר דמ"מ בעי כזית דוקא, מ"מ לענין שיעור בהמ"ז קרוב לודאי דאי שבע ליה בפחות מהכי סגי דהתורה תלי ליה בשביעה וכו'.

1) דברים ח' י' – אכלת ושבעת וברכת אל ה' אלוקיך על הארץ הטובה אשר נתן לך.

2) רמב"ם סה"מ יט' – היא שצונו לברכו אחר אכילה. והוא אמרו ואכלת ושבעת וברכת וכו'.

3) רמב"ם הל' ברכות א' א' – ואינו חייב מן התורה אלא אם כן שבע שנאמר ואכלת ושבעת וברכת, ומדברי סופרים אכל אפילו כזית מברך אחריו.

4) בעל המורים (שם) – ואכלת בגימט' זהו בכזית.

5) מנחת חינוך תל' – ורוב ראשונים סבירא להו דדוקא בשבע הוא מן התורה.

6) רמב"ם (שם) – מצות עשה מן התורה לברך אחר אכילת מזון שנאמר ואכלת ושבעת וברכת וכו'.

7) חזקוני (שם) – מכאן אנו אומרים שלש ברכות בברכת המזון: ואכלת ושבעת וברכת, שמברך על האכילה זו היא ברכת הזון וכו'...על הארץ, זו היא ברכת הארץ נודה לך ה' אלקינו. הטובה אשר נתן לך, זו היא בונה ירושלים וכו'.

8) מגן אברהם (קצד' ג') – משמע בגמרא וברי"ף דאם אין שם מי שיודע אלא ברכה אחת, לא יברך כלום דמעכבות זו את זו...ומוכח מכאן דמנין שלש ברכות מדאורייתא.